

KIS ZOLTÁN

A február 12-én írt fantasztikus elbeszélés

– iramnovella –

*Susana Bombalnak, Silvina Ocampónak,
Maria Kodamának*

Ó, azok a mostoha, illékony körülmények! Gyötrődhattunk: mi avathatna izgalmas, követendő példaképpé? Vagy: nyomot hagyni a világban; nem többet, nem kevesebbet, mert ez mindenképp így lesz? Fogódzkodjunk meg: csakúgy erkölcsileg *beleélni, belelétezni* a világba? Nemtője lenne hányatott sorsunknak a körülmények tűnékenysége: az, hogy ha 2000-es Parancs van, akkor három óra leforgása alatt, kimondva egy szót, nem kifejezetten a varázsigét, mindenki más, rajtunk kívül, egy pohár Bloody Mary fedezékében, szertefoszlik, elpárolog? Képzeljük el: ötmilliárd ötven literjével számítva: micsoda cumulus congestusok! Utána mily fergeteges hullavíz-özön!

Mégsem marad más: a körülmények nyomozása. Legfontosabb tálmányom a körülmény-analízis (az argentin kriminalisztikai szakirodalomban oly gyakran, de beismerten módszertelenül hivatkozott fogalom: a majdani megírandó space fictionök központi kategóriája, az őspont nyomozása... és még sok minden más), tehát a körülmények érzékeny elviselése, a tett és a tettes csapodár, de ismeretelméletileg soha meg nem kérdőjelezett összeházasítása. Mint mondtam, ez kriminalisztikai fogalom, módszertani tudvalevőlegesség.

A körülmények most akként mutatkoznak, sőt: nyilatkoznak meg előttem: hogy figyelnek. Nem mondom, én se vagyok figyelmetlen. Lám, lám. Ott, a rossz orosz asztalnál ül valaki, aki engem figyel, mozdulataim tervrajzát, szemizom-rángatózásom statikai leírását elemzi sötét szemüvegébe épített mikroprocesszoros display-jén.

Nem tagadom (hű, te szerénység, miért nem háborogsz!) álcázásom kitűnő. A körülmények részletes felsorolására most sem, egyáltalán soha nem vállalkozhatom. Én magamat nem látom. Tehát a szemizom-rángatózás is csak álca, a feleségem nevű rezidenstől kölcsönöztem. Viselkedésem tervrajzát a Hivatásszerű Becsületesség nevű műintézet egyik padlásszobájában vonalzózták ilyen kimérten egzaltálttá. A hivatásszerű becsületesség érvényesülési szférája pedig az Emilia által hitelesen, karókkal kitűzött és kijelölt térben nyereszkeedik, csalárd értelmességet szopna magába, cseppenként, talán még hideg verejtéket is, talán még hús vérpatakat is, megszabadulhatni szférikus, boltozatos tulajdonságjegyeitől: lenni, és úgy, erőszakmentes érvényesnek mutatkozni. Olyan egyszerű ez. Pláne: mániákusan szeretem Emilia lányát, Verát, vagyis Vércsét, de erről nem szívesen beszélek. Az a lényeg, hogy Emiliának azt mondhatom: a gyermektartásdíj állam általi előlegezéséhez a Gesamtkunst-hívő tébolyult tűzoltó gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének megállapítása szükségeltetik. Ha a tűzoltó pedig kinyiffant: az árvaellátás nem bírósági hatáskör, és egyébként is: a 4^{dik} Ügyosztály majd konstruál neki valami sváb múltat. Aztán jöhet az átdobás. Át leszünk verve. Ennyi. És ez az ennyi – egyszerű gerundiummal – nem félreértendő.

Huck Finn szart mázol a palánkra.

És persze itt van B-né. A dús keblű (mondják, kikapós) irodavezető elém helyezi az 1979-es aktacsomót. Mindössze az ítéleti indoklást kell megkeresnem, a ropogó logikai gerincet, a diszkurzió kizártságát, meg a jogerő napját. Közokiratilag megállapítottatott, hogy B-né van, B-nénak férje van, kettejüknek gyerekük van. Ellenkező bizonyításig.

Andrea például – egy évi kiesés után – most medika. B-né azt mondja – a mai napon, most tagadjam le, ellenállhatatlan vagyok –, persze udvarló kérdés után, csak orosz nyelvből volt Andreácskának hármasa.

Kérdés: Andreácska, ez a pattanásos képű, de annál jobb testű medika vajon ismeri-e édesanyja anatómiáját. A bordakosár mögött zúgó univerzális kaparászást, sustorgást, a bolygók árnyékának huzatos tovaíramlását.

Olvasnivaló az a kijelentés, mit egy álrécenziók polák ál-recenzense tett valami ontikus blöff-drámában, hogy a bordakosár, ez a kas, felfogható holmi üres hordónak, benne a poshadt levegővel. Egy hordó poshadt levegőből, csak némi türelem és játékelvűség szükségeltetik, előálítható pedig a Fermat-sejtés bizonyos igazolása, a Church-tétel megoldása, az ejakuláció prékox hatásos pszichiátriai gyógyszer, a principium individuationis megfelelő tagadva-felismerése, az okság tagadása, a ma-

gábanvalóság magábanvalósága, végső soron: egy hordónyi poshadt levegő.

Ez mind a Borel-Cantelli Lemma eseti kifejtése. Megfigyelőm, ott, a középső 1-es boxban, rendelkezik némi betekintéssel a Borel-Cantelli Lemma rejtelmére. Mégis a körülmény-analízis egyedül engem illet, a gyakorlás képessége, a körülmények nyomozása. Ki vonna le értelmes következtetést feleségem ténye (van, készül már az ítéleti tényállás) és a vizelettócsa, a ráncosan elhajított, használatba mégsem vett gumióvszer, valamint Thomas második világháborúról szóló könyvének XIV. fejezete (El-Alamein) között (ezutóbbi körülmények nem tényállási elemek, nem olvashatóak egyetlen levéltárban sem, mégis jelentőségteljesek: a mámorító elalaktalanodás történelmi időbe zárt manifesztumai, olyanok, mint a Tapi-art, a feminizmus: és mint Trockij szemüvege és a jégcsákány közötti bensőséges mexikói reláció). (Bizonyára összetörték a szemüvegét.)

Szakmánk meghatározó élménye, eszmerugója a Szmers divízió* discsóséges szereplése a bálványozott Hohlov vezetésével. A dolognak semmi köze Ian Fleminghez. Fleming soha nem írta le olyat, hogy halál a kémekre.

Fleming műve alapján készült azonban az amerikai munkáscigaretta, a Bond Street. Namármost a következő kérdés-kazlat kell mostan felvilláznunk: mi köze van B-nének Goldie Hawnhoz? Ex officio tudjuk, hogy B-né, jobb híján (a vörgy-ok kötelességmulasztása folytán) Kent helyett kénytelen-kelletlen Marlborót szív. Mégegyszer, namármost: a Marlboro nem egyenlő a Bond Streettel, James Bond nem egyenlő Hohlovval, George Roy Hill soha nem rendezte volna meg, de semmi pénzért nem, az Óvakodj a törpétől c. filmet, B-né összehasonlítható Butch Cassidyvel, én pedig kiköpöm, plazstronomat piszkítva, alattomos féklajpocsétákba mártózottan, a paradicsomos patront.

B-nének *van* Trabantviselési engedélye. Patron helyett egyenes üveg *van*, paradicsomlevél, a kézifék mellé támasztva. B-né nagyobb vagány. Nagyobb vagány mint, vegyük most össze őket, Newman és Redford. Van. Ítéleti tényállásba foglalandó. Lássá Iroda! 1/ Befejezést kivezetni! 2/ Ítélet kiadandó értesítő rész szerint 1-nek, 2-nek 3/ Nyilvántarás: 15 nap.

Egy pohár Bloody Mary. Borssal, citromlével. Másnaposság ellen. Axon-szagató felocsúdás. Vajon teljesíthető-e a megjelölt feladatosztály? Van arra lehetőség, kiutazási módszer, hogy még utoljára, vigyorgó ördögbibliák átszellemült összezsírozása, gyűrése, asztallapokhoz koppintása után, legyek és guggolhassak a Bletchley Park zörgő fenyéresei-

* Szmerly na spionov! Halál a kémekre!

ben, tintamocskokkal fenyegetve azt az epidermális-trockista-feminista és leborult felszínt, az önkéntelen reflexek felhámját, a mosónőtalpat és kezét: a látszatot, a valószínűségi ontológia – ez a megoldás – tényleges principium individuationisát. Van-e értelme visszatérni az Állami Kódolási és Rejtjelezési Iskola meleg és iromba szemináriumi termeibe, várni a kifordított szembéjjal érkező hajnalt?

Teljesíthető-e a kijelölt feladatosztály, efféle félnyers hússzag közepette? Kinek lehet kifinomult szaglása? Várni az üvegajtó pimasz becsapódását, az üveglapok parallel vibratóját, belépni csak fűgával és preludi-ummal?

Eligazodni az M1-es nemzeti útpálya b-i kijáratának labirintusában, és azt mondani, hiszed-é, Ariadné, a Minotaurusz alig védekezett? Föl-emlegetni a 34-es kilométerkövet? Annullálni mindent és mindenkit, számolni az éonokat a Big Bangtól a Big Crashig? Némiképp, és irodalmilag fölülkerekedni?

Teljesíthető-e a feladatosztály, ami: TALK ABOUT YOUR LIFE? Mert bármi szolgálhatott is e kérdéses feladatosztály alapjául: elsőrendű és nagyon vonzó kérdésnek kellett annak lenni, ráadásul mélységesen személyes kérdésnek is – tanú erre az idő. A végtelenségig elhúzódó wörthi csata. Töprengék és a talányok barátja lennék. Barátja vagyok a középső 1-es box titkának is. Fonák szolidaritás: az én fejem sose fájjon *neked* – nem akarom én ezt a display-szemüveget megleckéztetni. Viselkedjünk felismerhetően, sima természetességgel. Ne legyenek velünk szemben megoldhatatlan problémái, ítélje úgy, hogy maszlag, süket dumá; én pedig – a pápai herélt énekes, szájkodó lantverő, ki még kínjában sem mer füttyörészni: ingyen nem dolgozunk.

Legfeljebb, bájnagl!, meghalunk tőle, mert szétválasztódnak ama erősségek, s mghiúsul az egyedül értelmes szándék, a teremtés, a semmiből-kigyúrni-valamit gondolvalevősége. Tapsol a publikum avagy porig aláz. Ha tapsol: a tapsokránban saját szavunk nem hallatszik.